

01

K17

Хмельницька обласна бібліотека
імені М. ОСТРОВСЬКОГО

КАЛЕНДАР

знаменних і пам'ятних дат
Хмельницької області
на 1968

м. Хмельницький

01
K17

ХМЕЛЬНИЦЬКЕ ОБЛАСНЕ УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ

ДЕРЖАВНА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ім. ~~М. ОСТРОЕСЬКОГО~~

/Бібліографічний відділ/

КАЛЕНДАР

Віснених і пам'ятних дат Хмель-
ниччини на 1968 рік

/На допомогу бібліотечним праців-
никам області/

Хмельницька ОУНБ

1160671

м. Хмельницький - 1968р.

П Е Р Е Д М О В А

Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини, який видається в 1966 року, має на меті допомогти бібліотечним працівникам у пропаганді краєзнавчої літератури до революційних річниць, громадянсько-політичних, історичних подій, пам'ятних дат у господарському і культурному житті нашої області, до ювілеїв революційних і громадських діячів та діячів науки і культури Хмельниччини.

До більшості пам'ятних дат подається коротка довідка, невеличкий список рекомендованої літератури.

Користуючись "Календарем", бібліотечні працівники можуть відзначити кожен пам'ятну дату організацією книжкових виставок, краєзнавчих полиць, проведенням бібліографічних оглядів, провести тематичні та літературні вечори, усні журнали тощо.

Слід пам'ятати, що списки літератури, які подаються в календарі необхідно доповнювати новими матеріалами, зокрема з періодичної преси.

Товариці бібліотекарі !

Активно використовуйте в своїй роботі цей посібник.

Повідомте про знаменні та пам'ятні краєзнавчі дати цього року партійні, комсомольські організації, підколективи, клуби і будинки культури.

Одночасно з цим посібником використовуйте в роботі з читачами "Календар знаменних і пам'ятних дат", який щоквартально випускає Державна Республіканська бібліотека УРСР ім. КНПС.

ПАМ'ЯТНІ ДАТІ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ В 1968 році.

- 1918 рік   -   50 років з дня створення загону Червоної
січень   гвардії в м.Кам"янець-Подільському.
- 1918 рік   -   50 років з дня виходу I-го номера більшовицької
10 лютого   газети "Известия..." Кам'янець-Подільського Совету
рабочих и солдатских депутатов", від якої бере
початок обласна газета "Радянське Поділля".
- 1958 рік   -   10 років з дня нагородження Хмельницької області
26 лютого   орденом Леніна за високі успіхи в народному
господарстві.
- 1793 рік   -   175 років з часу возз'єднання Поділля з Росією.
березень
- 1923 рік   -   45 років тому було створено Летавський колгосп
березень   ім. Леніна.
- 1918 рік   -   На Подільській залізниці почався страйк, який
15 липня   швидко поширився на всю Україну.
- 1768 рік   -   200 років тому розпочато антифеодальне селянсько-
травень   козацьке повстання "Коліївщина", яке охопило
Поділля.
- 1918 рік   -   50 років з дня народження українського радянського
8 червня   письменника В.Д.Булаєнка.
- 1883 рік   -   135 років з дня народження композитора В.І.Заремко
15 червня
- 1918 рік   -   50 років з дня страйку друкарів в м.Кам'янець-
10 липня   Подільському, спрямованого проти гетьманщини.
- 1918 рік   -   Відбувся збройний виступ селян с.Доброгорці, Просі-
16 липня   ровського повіту проти поміщиків та гетьманщини.
- 1918 рік   -   50 років з часу повстання селян Овратинської та
24-25 липня   Базалізької волостей проти поміщиків та гетьман-
щини.
- 1888 рік   -   80 років з дня народження видатного діяча Кому-
27 липня   ністичної партії і Радянської держави В.П.Затонського.

1918 рік
10 вересня

Відбулися збори підпільної революційної організації м.Смотрича, які прийняли рішення про підготовку до збройного повстання проти німецько-австрійських окупантів та гетьманщини.

1648 рік
13 вересня ✓

320 років тому селянсько-шляхтецькі війська під проводом В.Хмельницького розгромили польсько-шляхтецьку армію під Пилявцем.

1918 рік
вересень

Відбулась I Подільська губернська партконференція більшовиків.

1993 рік
26 вересня

75 років з дня народження відомого українського байкаря М.П.Годованця.

1883 рік
4 жовтня

85 років з дня народження Д.З.Навуїльського - видатного партійного і громадського діяча.

1883 рік
13 жовтня

85 років з дня народження Б.О.Сельського, українського радянського геофізика./Народився в с.Вихлівка, Ярмолинського району/.

1918 рік
жовтень

В м.Шенетівці відбувся з'їзд більшовиків Ізяславського повіту.

1918 рік
листопад

В листопаді в Калвині-Деражні, Летичівського повіту Л.П.Панасюком створений загін для боротьби з гетьманцями та петлюрівцями.

1493 рік

Вперше в історичних документах згадується місто Хмельницький.

1958 рік
26 лютого

- 10 років з дня нагородження Хмельницької області орденом Леніна.

Л і т е р а т у р а:

Указ Президії Верховної Ради СРСР про нагородження Хмельницької області орденом Леніна.
- "Рад.Поділля", 1958, 27 лютого.

Хмельницька область в кн.: Українська Радянська Енциклопедія. Т.15, с.506-509, Т.17, с.729-733.

Бубновський М.Д. - Півсторіччя Радянського Поділля. Львів, "Каменяр", 1967, 68с.

Поділля індустріальне. - "Рад.Поділля", 1967, 6 жовтня.

Сільське господарство. Поділля за 50 років. - "Рад.Поділля", 1967, 20 вересня.

Квітне культура Поділля. До 50-річчя Великого Жовтня. - "Рад.Поділля", 1967, 18 жовтня.

На прапорі області з'явився орден Леніна. - "Корчакінець", 1967, 3 листопада.

Б і б л і о г р а ф і я:

Радянська Хмельщина. Бібліографічний покажчик літератури. Львів, 1967, 120 с.

Березень
1793 рік

175 років возз'єднання Поділля
з Росією.

Наша подільська земля, починаючи з ІЗ століття була загорбана чужоземцями.

Понад п'ять віків подоляни боролись проти іноземних завоювників.

І весь час погляди їх були звернуті на схід, до старшого російського брата.

Після Переяславської Ради Поділля залишилось під владою Польщі. Селяни і горожани залишили рідні місця і переселилися за Дніпро на російські землі.

Подоляни піднімали цілий ряд повстань за приєднання до Росії. В 1700 році на Правобережній Україні почалося велике повстання, яким керував полковник Палій.

В 1734 році відбулися повстання під проводом Барлана, Гриви, Скорича.

Польські магнати та католицька церква жорстоко розправлялися з повстанцями.

Але виступи українського народу проти польської шляхти продовжувались. Найбільшого розмаху визвольна боротьба досягла в 1768 році. Це повстання відоме під назвою Коліївщини. Хоч Коліївщина плучалась під Уманню народний рух скоро охопив Поділля. Всі ці повстання відображали прагнення Подоляни до возз'єднання з Росією.

Поділля
27 березня відбулося возз'єднання з Російською державою. Так збулась велика мрія подоляни, за здійснення якої вони боролись так довго і самовіддано.

Л і т е р а т у р а:

1. Возз'єднання Правобережної України з Росією.
В.кн.: Українська Радянська Енциклопедія. Т.2, К., /1960/
с.545.
2. Історія Української РСР. Т.І.К., "Наук.думка", 1967,
с.325-337.
4. Сергієнко Г.Н. Безвольний рух на Правобережній
Україні в кінці ХУІ і на початку ХУІІІ ст. К., Вид.Акад.наук
УРСР, 1963, 212 с.
5. Бубновський М.Д. Цивілізація радянського Поділля.
Львів, "Кавенір", 1967, с.68
6. Спс Т. Боротьба подоли за возз'єднання з Росією.
"Рад.Поділля", 1966, 1 березня.

Березень
1923 рік

45 років Летавському колгоспу
ім. Леніна.

В березні минає 45 років з дня створення Летавського колгоспу ордену Леніна, імені В.І.Леніна.

Весною 1923 року була створена сільськогосподарська артіль "Відродження". Вона об'єднувала бідняцько-батьрацькі господарства і демобілізованих червоноармійців. В її склад увійшли 10 господарств. Першими артільниками, її засновниками були Бойко Д.В., теперішній голова колгоспу, двічі Герой Соціалістичної праці, Кузь П.В., Моловічко В.С., і Паньків В.П., які тепер зараз працюють у колгоспі. Зараз це одно з великих на Україні колективних господарств. Об'єднує 1456 дворів з населенням більш 4637 чоловік.

Загальна земельна площа колгоспу 5526 га, в т.ч. 4174 га орної землі, 167 га лісу, 112 га сіножатей, 26 га вигонів.

Напрямок господарства зернобуряковий з добре розвинутим молочно-м'ясним тваринництвом. Освоєно 8 сівозмін, в т.ч. 5 польових, 2 прифермські, 1 овочеву. Основними культурами землеробства є озима пшениця, кукурудза, цукрові буряки, зернобобові, ячмінь. Грошовий прибуток за рік колгосп мав 1 млн. 798 тис. карбованців.

На кошти колгоспу збудовано 5 клубів, середню школу, 4 дитячих ясел, школу-інтернат. Щороку колгосп-учасник виставки досягнень народного господарства СРСР і виставки передового досвіду в народному господарстві УРСР.

В колгоспі працюють 12 Героїв Соціалістичної Праці: тов. Т.М.Горичок, Н.Г.Шутлик, Г.М.Решок, Т.Я.Різняк та ін. в тому числі двічі Герої Соціалістичної Праці Д.В.Бойко, біля 300 членів артілі нагороджено орденами і медалями Совзу РСР.

Л і т е р а т у р а:

Варзачкий А. Лені обріі /40 років колективного господарювання в Летаві/ - "Комсомольське плещ"и", 1963, 12 квітня.

Дойчизн С. і Емоць В. Імені Леніна. Вінниця. Обл. кн. таз. вид., 1960. 48 с. з іл.

Демчук П. Міста Летавські /про розквіт економіки колгоспу ім. Леніна, Чемеровецького району/. - "Рад. Поділлія", 1966, 22 квітня.

Великий день в орденоносній Летаві. Відкриття бронзового бюста двічі Героєві Соціалістичної Праці Д.В. Бойко. - "Колгоспне село", 1961, 7 лютого.

Пилівський С. Гвардієць праці. /До 60-річчя з дня народження двічі Героя Соціалістичної Праці голови колгоспу с. Летава Д.В.Бойка/. - "Колгоспне село", 1964, 15 вересня.

Б і б л і о г р а ф і я:

Давид Васильович Бойко. Пам'ятка. Львів, "Каноняр", 1964. УХмельницька обл.бібліотека ім.М.Островського/.

Травень
1768 рік

200 років антифеодального селянсько-
козацького повстання "Коліївщина".

Влітку 1768 року розпочалося масове, антифеодальне повстання правобережного селянства, яке увійшло в історію під назвою "Коліївщина" його очолив Максим Залізняк та Іван Гонто.

Повстання швидко поширилось по всьому Поділля. В одному листі з Поділля відзначалось, що багато шляхтичів були вирівані бунтівниками, "другі ледве життя врятували".

Навіть після придушення селянсько-козацького повстання, на Поділлі ще довго спалахували народні виступи то в одному, то в другому місці.

Л і т е р а т у р а:

1. Гайдамацький рух. В кн.: Українська Родинаська Енциклопедія. Т.3.К., /1960/ с.95.
2. Коліївщина. В кн.: Українська Родинаська Енциклопедія. Т.7.К., /1962/. с.5-6.
3. Історія Української РСР Т.І. К., "Наук.Думка", 1967, с.325-334.
4. Груденний К. Коліївщина /Історичний нарис/. "Політ.видав УРСР", 1947. 48с.
5. Мола О.П. Гайдамацький рух на Україні 20-60 ХУІІ ст.К., "Наук.думка", 1965, 125с.

Художня література:

Карпенко-Керий І.К. Саваа Чалпи. Драма. В кн.:
П'єси. К., "Молодь", 1965, с. 131-205.

Кочерга І. Амазвне морно. Історична драма. В кн.:
Драматичні твори. К., "Держлітвидав", 1938, с. 368-454.

Мушкетер Ю. Райданьки. Романи К., "Радисський письменник", 1957, 370 с.

Шевченко Т.Г. Райданьки, Поема. К., "Молодь",
1964. 102 с.

8 червня
1918 рік

50 років з дня народження українського
радянського письменника В.Д.Буласника

Український радянський письменник Буласенко Володимир Дмитрович народився 8 червня 1918 року в с.Сорокодубах, Красилівського району в селянській сім'ї. Вчився в Дніпропетровському університеті /1938-41р.р./.

З перших днів Великої Вітчизняної війни - на фронті. Восени 1941 року потрапив в оточення. Втік з полону і три роки жив в рідному селі.

Після звільнення села /1944р/ знову в Радянській армії.

В серпні 1944 року загинув в бою з фашистськими загаронками.

Після Великої Вітчизняної війни в журналі "Дніпро" було надруковано кілька віршів поета.

В 1958 році вперше видали поезії В.Буласника окремою книгою.

Володимир Буласенко - поет великої майстерності. Його віршам властиві оригінальні художні образи, образне слово, народність, природна краса.

Володимир Буласенко загинув у розквіті творчого таланту. Але незламність людської душі живе у його творах. Ось чому його твори виховують у нашої молоді любов до Батьківщини, ненависть до ворога, вчать жити так, як говорив поет:

" Поки серце в нас живе -
Нас не поставить на коліна "

Л і т е р а т у р а:

Булаєнко В.Д. Поезії /1941-1944/ К. "Молодь",
1958, 47 с.

Бабинин С. "Недоспівана пісня". - "Прибузьке зоря",
1966, 19 лютого.

Вірші Володимира Булаєнко. - "Прапор юності", 1962,
20 червня.

Коробко О.Л. Душі матері. Нарис. - "Рад.Поділля",
1965, 19 вересня.

Наковінчук І. Незламність душі. - "Молодь України",
1959, 10 липня.

Подішук А. В сирю поезії навічно. - "Літературна
Україна" 1965, 13 липня.

15 червня
1833 рік

135 років з дня народження композитора
Заремби В.І.

15 червня 1968 року минуло 135 років з дня народження відомого українського композитора Заремби Владислава Івановича, який народився в м.Дунаївцях на Поділлі.

Музику вивчав приватно у братів Й. і А.Коцишинських в Кам"янець-Подільському до 1862 року.

Почав викладати гру на фортепіано і хоровий спів з 1862 року у жіночих інститутах Києва.

Написав понад 30 творів для голосу з фортепіано на тексти Т.Г.Шевченка, зокрема "Якби мені, мати, мати", "Утопта-ла стежечку", "Як би мені черевички", "Каліна" та ін.

Наш земляк автор ряду романсів та пісень, фортепіанних п'єс, транскрипцій народних пісень для фортепіано.

Композитор Заремба властиво експериментатор технічних засобів і певна одиозність настроїв, проте кращі його твори і аранжировки "Дивлюсь я на небо", "Тако її доля" тощо і досі дуже популярні. Заремба був також укладачем 2 дитячих збірок українських і польських народних мелодій для фортепіано і для співів.

Л і т е р а т у р а:

1. Заремба В.І. - В кн.: Українське Радянське Енциклопедія. Т.5.К., /1961/, с.191.

2. Бабинши С. Композитор Заремба /народився в м.Дунаїв - "Левинським шляхом", 1966, 19 лютого.

15 липня
1918 рік

СТРАЙК ПОДІЛЬСЬКИХ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ.

Німецькі імперіалісти та внутрішня контрреволюція на початку 1918 року загартували Україну і поневолили її народ.

Виявом протесту проти окупаційного режиму, злочинних дій представників центральної Ради був страйк залізничників станції Грочани, який розпочався 6 травня 1918 року.

Хоч недостатньо підготовлений страйк робітників не увінчався успіхом, проте він мав велике значення для розростання страйкової боротьби на Подільській залізниці.

3 липня 1918 року в Проскуріві окупанти навантажили ешелон хліба нового врожаю, залізничники відмовилися вивозити його. Німецькі загартовники підвели бронепоезд, з якого обстріляли Проскурів. Про події в Проскуріві дізналися робітники інших станцій залізниці і на знак солідарності також відмовилися відправляти ешелон з хлібом.

Щоб зламати опір залізничників, окупанти заарештували групу робітників ст.Проскурів, це викликало серед нас ще більшу бурю протесту.

Починаючи з травня революційний рух на Подільській залізниці ширився з винятковою швидкістю і в середині липня став переростати в загальний страйк.

15 липня почався страйк залізничників в Одесі, Подільській і Херсонській губерніях.

Під впливом більшовицьких організацій боротьба залізничників була спрямована проти німецько-гетьманського режиму, за відновлення Радянської влади на Україні.

До 20 липня страйк поширився по всіх залізницях України і охопив понад 200 тисяч трудящих.

На знак солідарності з українцями застрайкували залізничники Білорусії та Бессарабії.

Українських залізничників у їхній боротьбі проти окупантів заохочує братерська допомога російського народу. Трудящі Радянської Росії зібрали у фонд допомоги близько двох мільйонів карбованців.

На боротьбу проти страйкуючих окупанти кинули військові та поліцейські частини.

Контрреволюції вдалося в кінці серпня придушити революційний рух залізничників України.

Але страйк відіграв велику роль у підготовці до загального повстання українського народу проти іноземних інтервентів і внутрішньої контрреволюції.

1160671

Л і т е р а т у р а:

Поділли в роки громадянської війни /липень 1918 року - грудень 1920 року/. Документи й матеріали. Віпниця, 1959. Страйк залізничників. с. 62, 63, 68, 69, 71, 82, 73, 75, 76, 81, 93, 94.

Гуменюк С. Страйк залізничників. До 50 річчя Радянської влади. - "Рад. Поділля", 1966, 29 травня.

Рачинський Г. Гречанські залізничники 1917-1919 рр. В кн.: В боях за Мовтень. Хмельницький, 1957, с. 73-78.

Гурчинський Г. Страйк залізничників. В кн.: В боях за Мовтень. Хмельницький, 1957, с. 97-102.

27 липня
1888 рік

80 років з дня народження видатного
діяча радянської держави В.П.Затонського.

Володимир Петрович Затонський належить до славної категорії більшовиків-ленінців, найактивніших учасників Лютневої революції і громадянської війни на Україні, боротьби за перемогу соціалізму.

Володимир Петрович Затонський народився 27 липня 1888 року в селі Лисець, Дунаєвецького району. Закінчив Київський університет. Нарком освіти першого Радянського Уряду України. З березня 1918 року - голова ЦВК України. З 1927 по 1933 рр голова ЦК КП/б/У і народний комісар РСІ УРСР. 1933-1938рр народний комісар освіти УРСР. В 1925-1937 рр член політбюро ЦК КП/б/У, делегат X-XIII з'їздів партії, був членом Президії ЦК ВКП/б/ та ВУЦВК.

За участь в розгромі Крошторського заколоту Затонський нагороджений орденом Червоного Прапора. 29 липня 1938 року в розквіті творчих сил перестало битися полюб'яне серце Володимира Петровича Затонського, людини, як в напружені часи, в роки боротьби за Радянську владу на Україні, в дні, коли труднощі переживали біль втрати Леніна, в період будівництва соціалізму - був на найважливішій і найвідповідальнішій ділянках партійної та державної роботи.

Його життєвий шлях - взірць для нашої молоді, для кожної Радянської людини. Він вчив що сильніше любити вітчизну, Радянський люд, Комуністичну партію, що завзято боротися за щасливий день прийдешній, день комуністичного майбутнього.

Л і т е р а т у р а:

Затонський В.П. В кн.: Советская Историческая Энциклопедия. Т.5.М., /1964/. с.632.

Затонський В.П. В кн.: Українсько Радянсько Енциклопедія. Т.5.К., /1961/, с.204.

Гречко А.В. Полум'яний борець за щастя народу.
/ До 75-річчя з дня народження В.П.Затонського/. - "Укр. іст.
журнал", 1963, №3, с. III-III3.

Гуменюк С. Борці за шпиди народну справу. /До 50
річчя Великого Жовтня/. - "Рад. Поділля", 1965, 12 січня.

Затонський Д. Про його батька. /Із спогадів про
В.В.Затонського/. - "Зміна", 1964, №7, с. 6-7.

Морозов В.А. Володимир Петрович Затонський. К.,
Політвидав України, 1967, 213с.

Морозов В. Академік Затонський. - "Знання та праця",
1964, № 10, 10-11.

Реввоенсовет нас в бой зовет. Вспоминая.
М., Воениздат, 1967, 247с.

Про Затонського с. 212-220, 221-223, 224-228.

Стадник Л. Володимир Петрович Затонський. /До 75
річчя з дня народження/. - "Рад. Поділля", 1963, 9 серпня.

Таранюк М. і Черненко С. Він був з Поділля.
Борці за народне щастя. - "Рад. Поділля", 1962, 15 квітня.

Інгульський П.М. Роман Подоляни про себе і про нас.
Чотири сторінки щоденника. Львів, "Камінь", 1965, 356с. з іл.
Про В.П.Затонського с. 337-342.

13 вересня
1648 рік

320 років Пиливської битви.

13 вересня 1968 року минає 320 років Пиливської битви.

Після розгрому польсько-шлихотського війська під Мовтими водами і Корсуном восною 1648 року селянське повстання охопило все Поділля.

Подільняни вступують в загони М.Кривеноса і понесуть поразки польсько-шлихотським військом під Половини, Сторокостини, Меджибожем, Кам'янець-Подільським.

13 вересня 1668 року під Пиливом селянсько-козацьке військо очолюване Б.Хмельницьким розгромило 40 тисячну польсько-шлихотську армію.

це була блискуча перемога внаслідок якої Поділля було визволене.

В 1954 році на честь возз'єднання України з Росією на місці Пиливської битви установлено обеліск.

Л і т е р а т у р а:

І. Пиливська битва. В кн.: Українське Подільське Енциклопедія. Т.ІІ.К., /1965/.с.138-139.

Воссоединение Украины с Россией. Документы и материалы в 3-х т. Т.2, 1648-1651 М., Изд.Акад.наук СССР, 1963, с.118-130.

Історія Української РСР у 2-^х т. Т.І К., "Наука", 1967, с.215-266.

Гонимовський В. Росія і визволення війно українського народу 1648-1654 рр К., "Дораполітвидав УРСР, 1954, 95с.

Пиливці, с.40.

Дядиченко Б. и Стожик Е. Борьба украинского народа за воссоединение Украины с Россией. М., Госполитиздат, 1954, 71с.

Пиливці - с.25-26.

Ткачук А. Народні повстання на Поділлі під час визвольної війни 1648-1654 рр. "Год.Поділля", 1954, 19 січня.

26 вересня
1893 рік

75 років з дня народження М.П.
ГОДОВАНЦЯ.

Микита Павлович Годованець народився в с.Вікни на Вінниччині, в селянській родині. Після закінчення Степанівської учительської школи на Гаїсинщині - вчителював.

З 1924 року працював на журналістській роботі. З 1954 року живе в м.Кам'янці-Подільському, невтомно працює в улюбленому жанрі, широко друкується в центральній і республіканській пресі.

Микита Павлович Годованець - один з зачинателів української радянської байки.

Першу байку надрукував 1917 року. З того часу видав збірки байок і віршованих гуморесок: "Невозможний Клим" /1927/., "До добробуту й культури" /1928/, "Парася на парастасі" /1929/, "Будяки", "Довгоносики", "У колективі" - /1930/, "Трактор і рало" /1931/, "Байки" /1932/, "Байки" /1937/, "Осел на хаті" /1958/, Байки /1960/, "Байка математика" /1961/, "Буди під яслами", "Байки" /1963/, "Ріка мудрості" /1964/, "Веселий педант" /1965/, "Конвалі й лопухи" /1966/.

Створюючи оригінальні байки Микита Годованець працює над сатиричною складщиною інших народів. Опрацьовує байки стародавніх байкарів: римлянина Федра, Грека Евріпіда, геніального італійця Леонардо да Вінчі, байкарів XVIII ст.-іспанців Саманієго, Іріарте, польського байкаря І.Красіцького, російських байкарів І.Крилова, Д.Бедного, І Бетрака.

Свій хист і талант Микита Годованець натхненню віддід рідному радянському народу.

Т в о р и М.П. Годованиці.

Годованець М.П. Байки. К., Держполітвиддав
УРСР, 1963. 289 с.

Годованець М.П. Байки. К., "Рад. письменник",
1957. 222с.

Годованець М.П. Байки. За Леонардо да Вінчі,
Седром, Бабрієм. К., "Дніпро", 1967. 194с.

Годованець М.П. Веселі історії. Старогрецькі
анекдоти. Львів. "Комондр", 1965. 128с.

Годованець М.П. Звичайні історії. Байки. К.,
"Рад. письменник", 1961. 157с.

Годованець М.П. "Мовчазні історії". Байки. К.,
"Рад. письменник", 1966. 83с.

Годованець М.П. "Рік мудрості". Байки за Езопом.
К., "Рад. письменник", 1964. 210 с.

Література про життя і творчість Микити
Павловича Годованця

Годованець М.П. В кн.: Українська Радянська
Енциклопедія, Т.3.К. с.323.

Микита Годованець. В кн.: Письменники Радянської
України. К.1966, с.131.

Антонюк В. Пержавіюча зброя /до 70-річчя з дня
народження українського байкаря М.Годованця/. - "Мовтень",
1963, №9 с.132-136.

Петров Ю. Байкар Микита Годованець. Літ.критичний
нарис. К., "Рад.письменник", 1963.179 с.

Бібліографія:

Микита Павлович Годованець /До 70-річчя з дня
народження і 50-ти річчя літературної діяльності/.
Дзельницький, 1963. 3с.

4 жовтня
1883 рік

85 років з дня народження Д.В.Мануїльського
видатного партійного і громадського
діяча.

Мануїльський Дмитро Захарович - радянський, партійний і державний діяч, один з видатних керівників КП України і Української держави, діяч міжнародного комуністичного руху, академік Академії Наук УРСР.

Народився в с.Святець /тепер Мануїльське/ Теофіпольського району.

Закінчивши гімназію в м.Острозі, Мануїльський вступив до Петербургського університету і приймає активну участь у революційному русі.

В 1903 році вступив до РСДРП. В 1906 році за участь у Кронштадському повстанні матросів і солдатів був заарештований і засуджений до заслання в Якутію. По дорозі на заслання втік. Згодом вийшов до Києва, де нелегально працював у військовій організації більшовиків.

Переслідуваний царською поліцією Мануїльський в 1907 році емігрував у Париж. В 1911 році закінчив юридичний факультет Сорбоннського університету. В цей період Мануїльський приймає участь у міжнародному робітничому русі. В 1917 році Мануїльський повернувся в Росію. Брав активну участь у Великій Жовтневій соціалістичній революції. Після Жовтневої революції - народний комісар землеробства УРСР, секретар ЦК КП/б/У, редактор газети "Комуніст".

З 1924 року член Президії, а з 1928 по 1934 рр. секретар виконкому Комінтерну.

Обирався членом ЦК КПРС і ЦК КП України, депутатом Верховних Рад СРСР і УРСР.

В 1944 року - заступник Голови Ради Міністрів УРСР.
Автор багатьох статей і праць з питань стратегії і тактики між-
народного робітничого і комуністичного руху, за мир проти фашизму.

В 1959 році Д.З.Мануїльський помер.

Життя і діяльність Д.З.Мануїльського - зразок мужності
і самовідданості в боротьбі за інтереси народу, за торжество ідей
марксизму-ленінізму, за перемогу комунізму.

Л і т е р а т у р а:

Мануїльський Д.З. В кн.: Большая Советская Энциклопедия.
Т.26.М., /1954/ с.234.

Мануїльський Д.З. В кн.: Українська Радянська Енцикло-
педія. Т.8.К., /1962/, с.464-465.

Зав'ялов Б.М. Дмитро Захарович Мануїльський.К.,
Держполітвидав УРСР, 1967, 229 с.

Зав'ялов Б., Д.З.Мануїльський. /До 80-летню со дня
родження/. -"Правда України", 1963, 3 октябри.

Абрамова Г. Комуніст, учений, дипломат /Д.З.Мануїльсь-
кий/. -"Рад.Поділля", 1962, 5 жовтня.

Гуменюк С. Борці за народну справу. /До 50-річчя Ве-
ликого Жовтня/. -"Рад.Поділля", 1965, 12 січня.

Денисенко П. Революції верний син. /До 80-річчя з дня
народження Д.З.Мануїльського/. -"Колгоспне село", 1963, 3 жовтня.

Колотуха Я.И. Подум'яний борець за комунізм, видатний
учений /До 80-річчя з дня народження Д.З.Мануїльського/. -"Укр. істо-
ричний журнал", 1963, №5.с.118-120.

Нагорна Я. Подум'я горячого серця. -/До 80-річчя з
дня народження Д.З.Мануїльського/. -"Робітнича газета", 1963, 3 жовт.

Кузьменко В. Видатний діяч. Борці за владу Рад на
Україні. /Д.З.Мануїльський/. -"Рад.Поділля", 1967, 9 грудня.

Никифоров А. Життя віддане боротьбі. /До 80-річчя з
дня народження Мануїльського/. -"Рад.Поділля", 1963, 4 жовтня.

Смоляч Ю. На евангеліях. В кн.: Партия идет в рево-
люцию. Рассказы о соратниках Ленина. М., 1964. с.273-283.

Кіншот-музей Д.З.Мануїльського. -"Рад.Поділля",
1962, 20 лютого.

1493 рік

475 років місту Хмельницькому

Хмельницький - місто, адміністративний, економічний і культурний центр Хмельницької області УРСР.

Розташований на річці Південний Буг. Бузол залізничних і автомобільних шляхів.

Перші згадки про нього з'являються в документах наприкінці XV сторіччя /1493/, як поселення селян під назвою Плоскирів.

У 80^х XXIII ст. Плоскирів перейменовано на Проскурів. Після возз'єднання 1793 р. Правобережної України з Росією Проскурів 1795-1796 рр повітове місто Подільського намісництва, а з 1797 року центр Проскурівського повіту, Подільської губернії.

В роки першої російської революції 1905-1907 рр. в Проскурові відбулися політичні демонстрації і страйки.

Радиську вла. у встановлено 20 листопада /3 грудня/ 1917 року.

В період громадянської війни 1918-1920 рр. трудящі Проскурова під керівництвом більшовицької партії боролися проти німецьких окупантів, петлюрівців, польських інтервентів. Під час тимчасової німецько-фашистської окупації 1941-1944 років в місті діяли підпільна партійна організація та диверсійні групи.

26 березня 1944 року війська 1-го Українського фронту визволили Проскурів від гітлерівців.

Місто Хмельницький до 1954 року звався Проскуровим. Уряд Радиської України на відзнаку 300 річчя возз'єднання України з Росією дав йому безсмертне ім'я Богдана Хмельницького.

За післявоєнні роки місто та його господарство повністю відбудовано. Сьогодні місто працює понад 50 промислових підприємств, які випускають комплектні трансформаторні підстанції, термопластмасові машини, пневматичні молоти, автотракторні деталі, залізобетонні вироби, меблі, взуття, харчові продукти тощо.

Зараз в м. Амелівницькому працює понад 28 загальноосвітніх шкіл, 13 дитячих садків, 4 середніх спеціальних навчальних заклади, технологічний інститут побутового обслуговування. Працюють обласний український музично-драматичний театр і. Т. Т. Петровського, обласна філармонія, 7 клубних закладів, 49 ілюстрованих бібліотек, 6 кінотеатрів то інші.

Видаються багаточисленні газети "Радянське Поділля", "Корчакінець".

Серед кращих споруд Амелівницького - обком КП України, Будинок Рад, автовокзал, кінотеатр ім. П. Тичини, театр ім. Т. Т. Петровського, стадіон "Динамо", університет, тощо.

Л і т е р а т у р а:

Амелівницький. - В кн.: Українська Радянська Енциклопедія, Т. 15 /1964/, с. 513-514.

Амелівницький. /Серія "Обласні міста Радянської України"/ К., "Мистецтво", 1967, 25с.

Гуменюк С. Місто Амелівницький. Путівник.

Білинці. Кв.: "Газ. вид.", 1963, 114с.

Карлов В. С. Завтра нашого міста. /переклад В. Амелівницького/. "Рад. Поділля", 1966, 4 березня.

Карлов К. С. Пам'яті молодого міста. - "Рад. Поділля", 1965, 10 березня.

Кириченко І. і Бородак В. Прескурів-Амелівницький. - "Пранор юності", 1961, 7 листопада.

Треначук В. Рідне місто моє. - "Рад. Поділля", 1966, 4 вересня.

Чалий А. Ти і місто твоє. - "Рад. Поділля", 1966, 25 березня.

З М І С Т

П Е Р Е Д М О В А.

1. 10 років нагородження Хмельницької області
орденом Леніна.
2. 175 років возз'єднання Поділля з Росією. ✓
3. Летавський колгосп імені Леніна.
4. Антифеодальне селянсько-козацьке повстання
"Коліївщина".
5. Володимир Дмитрович Булаєнко.
6. Владислав Іванович Заремба.
7. Страйк подільських залізничників.
8. Володимир Петрович Затонський.
9. Пилявська битва.
10. Інкита Павлович Годованець.
11. Дмитро Захарович Монуїльський.
12. М. Хмельницький.

*Читати
— місяці*